

O. P. JINDAL SCHOOL, SAVITRI NAGAR

Periodic Test-I (Round – I) 2025 – 2026

Class: VIII

M M: 20

Subject: Sanskrit

Time: 1. Hr.

Name: _____ Class / Section: _____ Roll No.: _____

General Instructions:- All questions are compulsory

प्र० 1 अधोलिखितं पद्यांशं ध्यानेन पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत—

(निम्नलिखित पद्यांश को ध्यान से पढ़कर प्रश्नों के उत्तर संस्कृत भाषा में लिखिए)

साहित्य संगीत कला विहीनः

साक्षात्पशुः पुच्छविषाणहीनः ।

तृणं न खादन्नपि जीवमानः

तद्भागधेयं परमं पशूनाम् ।।

I एकपदेन उत्तरत— (केवलं प्रश्नद्वयम्) (½x2=1)

i का विहीनः पशु भवति ?

ii पशु किं खादति ?

iii कः साहित्यं पठति ?

II पूर्णवाक्येन उत्तरत— (केवलं प्रश्नद्वयम्) (1x2=2)

i कः साक्षात् पशु भवति ?

ii पशूनाम् परमं भागधेयं किम् ?

iii तृणं न खादन् अपि कः जीवति ?

III निर्देशानुसारम् उत्तरत— (केवलं प्रश्नद्वयम्) (1x2=2)

i 'न खादन्' इति क्रियापदस्य कर्तृपदम् किम् ?

अ) पशु ब) मनुष्य स) तृणम्

ii 'भाग्यम्' इत्यर्थे अनुच्छेदे किम् पदम् प्रयुक्तम् ?

अ) खादन् ब) भागधेयं स) साक्षात्

iii 'पशूनाम्' इति पदे का विभक्ति ?

अ) चतुर्थी ब) सप्तमी स) षष्ठी

प्र० 2 स्थूलपदानि अधिकृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत— (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)

(1X4=4)

(रेखांकित पदों के आधार पर प्रश्ननिर्माण कीजिए)

(क) तस्य मूर्ध्नि तिष्ठति वायसः।

(ख) मधुमक्षिका माधुर्यमेव जनयति।

(ग) लुब्धस्य यशः नश्यति।

(घ) गुणाः गुणज्ञेषु गुणाः भवन्ति।

(ङ) नद्यः सुस्वादुतोयाः भवन्ति।

प्र० 3 अधोलिखितानि प्रश्नानां उत्तराणि विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत—

(½X6=3)

(निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर उचित विकल्पों चुनकर दीजिए)

i) संस्कृत वर्णमालायां व्यंजन वर्णानां संख्या ————— भवति।

(क) 46

(ख) 33

(ग) 13

(घ) 63

ii) एतेषु अन्तस्थः वर्णः ————— अस्ति।

(क) क्

(ख) फ्

(ग) य्

(घ) स्

iii) एतेषु वर्णेषु ————— स्वरः वर्णः अस्ति।

(क) म्

(ख) ओ

(ग) ल्

(घ) ज्

iv) एतेषु वर्णेषु ————— दीर्घ स्वरः अस्ति।

(क) ई

(ख) लृ

(ग) उ

(घ) अ

v) 'श्, ष्, स्, ह' इति वर्णाः ————— कथ्यन्ते।

(क) ऊष्मः

(ख) अन्तस्थः

(ग) स्वरः

(घ) स्पर्शः

vi) महात्मा = म् + अ + ——— + आ + त् + म् + आ

(क) हा

(ख) ह्

(ग) हे

(घ) हह

प्र० 4 अधोलिखितं संवादं मंजूषायां प्रदत्त शब्दैः पूरयत—

(1x5=5)

(निम्नलिखित वार्तालाप को मंजूषा से उचित शब्द चुनकर पुनः लिखिए)

अमितः — त्वम् नवम—कक्षायां कं विषयं ग्रहीष्यसि ?

रमणः — अहं तु संस्कृतम् एव (1) ————— ।

अमितः — किमर्थं संस्कृतम् एव ?

रमणः — (2) ————— संस्कृतम् रोचते ।

अमितः — परं संस्कृतभाषा (3) ————— कठिना ।

रमणः — केन कथितम् ?

अमितः — सर्वे एव (4) ————— ।

रमणः — ये जनाः संस्कृतभाषां नियमानुसारं न पठन्ति ते एव इत्थम् (5) —————

अमितः — आम् ।

कथयन्ति, मह्यम्, हिन्दीभाषायाः, ग्रहीष्यामि, वदन्ति,

प्र० 5 श्लोकांशान् यथायोग्यं मेलयत — (उचित मिलान कीजिए)

(½x6=3)

(क) स्तम्भः

(ख) स्तम्भः

(1) समुद्रमासाद्य

(क) परमं पशूनाम् ।

(2) श्रुत्वा वचः मधुर

(ख) कृपणस्य सौख्यम् ।

(3) तद् भागधेयं

(ग) दैवमेवावलम्बते ।

(4) विद्याफलं व्यसनिनः

(घ) भवन्ति अपेयाः ।

(5) पौरुषं विहाय यः

(ङ) आदावेव प्रतिक्रियाः ।

(6) चिन्तनीया हि विपदाम्

(च) सूक्तरसं सृजन्ति ।